

67-72-101/2
30.04.21

До спеціалізованої вченої ради
Д 35.052.19
у Національному університеті
«Львівська політехніка»

79013, м. Львів, вул. Бандери, 12

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата юридичних наук Мороз Надії Сергіївни на дисертаційне дослідження Марушія Олексія Антоновича «Забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади: адміністративно-правова характеристика», подане на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку України, який орієнтований на європейську інтеграцію, важливого значення набуває питання належної реалізації повноважень органами виконавчої влади через неухильне дотримання ними законності у всіх сферах їхньої діяльності.

Пріоритетним у цьому аспекті є не лише створення дієвої системи органів виконавчої влади, але й те, що вони обравши основоположним принципом своєї діяльності людиноцентризм, максимальне наближення до людей та забезпечення прав людини і громадянина на основі високих європейських стандартів, не можуть не дотримуватись законності.

Саме тому, адміністративно-правова характеристика забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади, а також відсутність фундаментальних наукових розвідок з цієї проблематики в новітніх умовах розвитку суспільства зумовлює актуальність та своєчасність поданого Марушієм О.А. дисертаційного дослідження.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації зумовлений, насамперед, раціональною та логічно узгодженою структурою дисертаційного дослідження. Його зміст складається з: анотації, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі дисертантом визначено актуальність теми роботи, а також її основні загальні характеристики.

У першому розділі розглянуто питання щодо формування наукового уявлення про забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади; подано авторське розуміння теоретико-методологічних підходів до дослідження питання забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади; з'ясовано поняття та зміст законності в діяльності органів виконавчої влади в контексті сучасного праворозуміння; розкрито сутність та ознаки законності в діяльності органів виконавчої влади як об'єкта забезпечення.

Другий розділ дисертації присвячений розкриттю адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади шляхом аналізу законності в діяльності органів виконавчої влади як складової правового регулювання в умовах побудови правової держави; з'ясування місця органів виконавчої влади у системі гарантій законності; вивчення права на звернення як засобу відновлення порушеного права та забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади, здійснення аналізу діяльності органів виконавчої влади щодо протидії корупції як негативному чиннику, що впливає на стан законності.

В третьому розділі окреслено напрями удосконалення законодавчого забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади в умовах політичних і соціально-економічних змін в українському суспільстві.

Обрана дисертантом структура дозволила йому всесторонньо дослідити предмет дисертаційної роботи, а зацікавленим особам чітко простежити за

думкою автора стосовно забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади, а також напрямів удосконалення законодавчого забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади в Україні в контексті євроінтеграційних процесів.

Особливу цінність роботі, надав проведений автором глибокий і кваліфікований аналіз нормативно-правової бази, яка регламентує діяльність органів виконавчої влади та забезпечення законності у їх діяльності. Суттєвої наукової ваги дисертаційній роботі додав всесторонній аналіз статистичних даних, опитування публічних службовців різних рівнів органів виконавчої влади. З огляду на це, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається правильно обраним методологічним підходом щодо проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Винесені на захист положення характеризують роботу як комплексне дисертаційне дослідження, присвячене адміністративно-правовій характеристиці забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади.

Наукові положення, викладені у дисертації, ґрунтуються на використанні загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання тих процесів, що відбуваються у сфері забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади.

Рецензована дисертація є одним з оригінальних вітчизняних досліджень забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади в адміністративно-правовому вимірі та написана з урахуванням змін правового, економічного та політичного характеру. В роботі досліджено різні аспекти діяльності органів виконавчої влади з урахуванням досягнень вітчизняної та світової адміністративної та теоретико-правової думки, здійснено поглиблений аналіз правових норм, що регламентують сферу виконавчої влади. При дослідженні поставлених завдань автором цілком слушно було застосовано систему існуючих загальнонаукових та спеціальних методів, спрямованих на отримання об'єктивних та ґрунтовних результатів з позицій комплексного та

системного підходів.

До числа найвагоміших результатів дисертаційного дослідження, судячи з дисертації та автореферату, можна віднести те, що: законність в діяльності органів виконавчої влади визначено як правовий режим їх функціонування, коли відбувається точне і неухильне дотримання і виконання вимог чинного законодавства службовими та посадовими особами органів виконавчої влади з метою забезпечення публічних інтересів; вироблена науково-теоретична конструкція поняття «забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади». Основними структурними елементами законності є: вимоги законності, принципи законності, механізм реалізації вимог і принципів; сформульовано та обґрунтовано низку пропозицій і рекомендацій, спрямованих на уточнення та доповнення окремих положень нормативно-правових актів у сфері забезпечення законності у сфері публічного управління органами виконавчої влади.

Особливий інтерес становлять думки автора, що стосуються характеристики особливості функціонування органів виконавчої влади в умовах інформаційного суспільства та забезпечення законності їх діяльності в цих умовах.

Результати дисертаційного дослідження знайшли своє використання у: науково-дослідницькій сфері – для подальшої розробки проблематики адміністративно-правового забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади; правозастосовній діяльності – для удосконалення діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення законності у сфері державного управління та тлумачення і застосування відповідних положень законодавства цими органами при здійсненні вказаної роботи; навчальному процесі – положення та висновки дисертації можуть бути впроваджені в процес викладання дисциплін: «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Організація роботи в органах внутрішніх справ і прокуратури», «Правове регулювання державної служби».

Поряд із вказаними положеннями в дисертації розглядається значна кількість питань прикладного характеру, які стосуються адміністративно-

правової характеристики забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади.

Апробація результатів дослідження. Апробація результатів дослідження проводилася шляхом їх обговорення на наукових, науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня упродовж 2014–2017 років. Основні положення та висновки дисертації, знайшли відображення у 10 наукових публікаціях, зокрема: в 10 публікаціях, серед яких – п'ять статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, що включені до міжнародної науково-метричної бази даних Index Copernicus, одна – у періодичних виданнях іноземних держав, 4 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних заходах.

У публікаціях достатньо відображені всі розділи дисертаційного дослідження. Автореферат дисертації ідентичний за змістом основним положенням дисертації. Висновки автора щодо значущості його праці для науки і практики видаються правомірними.

Водночас, підкреслюючи теоретичну і практичну цінність дисертаційного дослідження Марушія О.А., позитивно оцінюючи його загалом, наголошуємо, що окремі положення дисертації носять дискусійний характер, потребують більш глибокого дослідження та обґрунтування.

1. Сучасні демократичні держави в процесі здійснення державного управління важко уявити без поділу гілок влади на законодавчу, виконавчу і судову. Будь-яка держава постійно реагує на виклики суспільства, а тому її функціонування забезпечується постійними відповідями на запити громадян, що проявляється шляхом прийняття нормативно-правових актів. Самі нормативно-правові акти передбачають існування структурних елементів, що створюють їх, реалізують та таких, що виступали б гарантом у вирішенні конфліктних ситуації з приводу впровадження в процесі управлінської діяльності держави. Тому, на державному рівні виникають три групи повноважень, котрі асоціюються з діяльністю законодавчої, виконавчої та судової влади. У цьому контексті, досліджуючи питання забезпечення

законності в діяльності органів виконавчої влади, дисертанту доцільно було б звернутися і до аналізу співвідношення виконавчої влади із законодавчою та судовою та впливу останніх на забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади.

2. Підтримуємо позицію дисертанта, стовно того, що для оцінки відповідності функцій державного управління тим завданням, які стоять перед конкретним органом виконавчої влади важливе значення відіграє контроль. За допомогою контролю суб'єкт управління отримує інформацію про результати діяльності об'єкта управління, а також про ті помилки та зміни ситуації, що можуть призвести до невиконання поставлених завдань або отримання небажаних результатів, зокрема щодо забезпечення законності. Виходячи з цього, дисертанту необхідно було б більш детально зупинитись на тому, що контроль має не лише виявити, але й попередити недоліки в роботі, знайти нові резерви та можливості для розв'язання кризових ситуацій.

3. Під час публічного захисту доречно було б почути позицію дисертанта стосовно тлумачення терміна «державне управління», яке доволі часто ним застосовується як тотожне з виконавчою владою. Адже, не зважаючи на те, що це питання було предметом дослідження багатьох учених, однак, до цього часу воно залишається дискусійним.

4. Досвід розвинених країн свідчить, що забезпеченню законності в діяльності органів виконавчої влади сприяє чітка її побудова. Відтак, хотілося б почути позицію дисертанта стосовно то чи доцільно продовжити роботу з консолідації вітчизняних міністерств, усунення дублювання їх функцій з огляду на кращу світову практику.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Висловлені зауваження не перешкоджають позитивному ставленню до виконаної Марушієм О. А. дослідницької роботи, а здійснений автором творчий пошук заслуговує на повагу і позитивну підтримку.

Рецензована дисертація вирішує конкретне науково-прикладне завдання, містить раніше не захищені положення, які є особистими напрацюваннями

автора, мають наукову цінність і позитивне значення для подальшої адміністративно-правової характеристики забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади.

Дисертаційна робота належним чином оприлюднена та пройшла апробацію в наукових публікаціях і виступах на конференціях. Зміст дисертації відповідає вимогам МОН України та відповідно відображений в авторефераті.

Наведене дозволяє визнати дисертацію «Забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади: адміністративно-правова характеристика» завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.

Автор дисертації – **Марушій Олексій Антонович** заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

Доцент кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу Інституту з підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції,
Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Н. С. Мороз

